

ΛΥΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ 20-05-2008

ΘΕΜΑ Α

Κεντρικό θέμα των αποσπασμάτων του στοχαστικού δοκιμίου του Σεφέρη είναι η παράδοση. Σε ένα πρώτο επίπεδο αναφέρεται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα της χώρας μας που σχετίζεται με την γεωμορφολογία, ως τόπος συνάντησης της Ανατολής με την Δύση. Θεωρεί πως η παράδοση αποτελεί σημαντικό μέσο διαμόρφωσης της προσωπικότητάς του και το στήριγμα να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της ζωής. Κατά την προσωπική του άποψη, οι προηγούμενες γενεές διαθέτουν ζωντανά και καιρία μηνύματα. Στο δεύτερο απόσπασμα επικεντρώνει την προσοχή και τον προβληματισμό του πάνω στην αντίληψη που θεωρεί την παράδοση «περιττό βάρος» και παρωχημένη αξία. Εν κατακλείδι αποδίδει ο Σεφέρης το φαινόμενο αυτό στην τεχνοκρατική αντίληψη που διακρίνει την καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου.

ΘΕΜΑ Β1

Η παράδοση είναι αναμφίβολα ένα ζωτικό στοιχείο που διαμορφώνει την προσωπικότητα του κάθε ανθρώπου. Συχνά, ωστόσο, συνδέεται με συντηρητικές και αναχρονιστικές απόψεις. Ο σύγχρονος άνθρωπος πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει και τα τυχόν αρνητικά γνωρίσματα της παράδοσης, χωρίς ωστόσο να απαξιώνει συνολικά τη συμβολή της. Η διατήρηση, λοιπόν, της εθνικής παράδοσης, απαγκιστρωμένη από οτιδήποτε την μετατρέπει σε γελοιοποιημένο αναχρονισμό, είναι η καταλυτική δύναμη και ο τρόπος που βοηθά στην ηθική και κοινωνική βελτίωση του ανθρώπου και στην αυτογνωσία.

ΘΕΜΑ Β2α.

Ο προσωπικός – βιωματικός χαρακτήρας του δοθέντος κειμένου είναι εμφανής στα παρακάτω παραδείγματα:

1. «Δε μένω τυφλός στα ψεγάδια μας, αλλά έχω την ιδιοτροπία να πιστεύω στον εαυτό μας.»
2. «δεν έχω άλλο πειραματόζωο από εμένα. Και η προσωπική μου εμπειρία μου δείχνει πως.....»

ΘΕΜΑ Β2β.

Παραδείγματα στα οποία φαίνεται η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας:

1. «σαν την καλαμιά στον κάμπο»
2. «δεν είμαι μια αδέσποτη μονάδα, ένα άχερο στ' αλώνι»
3. «ο άνθρωπος έχει ρίζες»

ΘΕΜΑ Β3.

- Οι μηχανικές **εφευρέσεις** του Leonardo da Vinci αποτέλεσαν τον πρόδρομο της βιομηχανικής επανάστασης.
- Η επιστημονική **εμπειρία** του ομιλητή αποδείχθηκε στην καταπληκτική διατριβή του.
- Το **τεχνοκρατικό** σύστημα της εκπαίδευσης δε συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας.
- **Αμφιταλαντεύεται** για το αν θα συνεχίσει τις σπουδές του σε Πανεπιστήμιο της χώρας ή του εξωτερικού.
- Η αγοραφοβία προκαλεί κρίσεις **πανικού** στο άτομο όταν βρίσκεται ανάμεσα σε πολύ κόσμο.

ΘΕΜΑ Β4.

σταυροδρόμι → **πεζοδρόμιο**
αποκαλυπτικές → **ανακάλυψη**
βιολογικά → **επίλογος**
παράδοση → **απόδοση**
υπόδικη → **καταδίκη**

ΘΕΜΑ Γ

Καθώς οι μαθητές διαβάζουν το θέμα της παραγωγής λόγου, κατανοούν ότι το επικοινωνιακό πλαίσιο πρέπει να είναι **εισήγηση**, δηλαδή προσχεδιασμένος προφορικός λόγος.

Απευθύνονται σε εκδήλωση που διοργανώνεται από το Δήμο της πόλης τους, γι' αυτό μια καλή εναρκτήρια προσφώνηση θα ήταν: «**Φίλοι Συμπολίτες**».

Πρόλογος: Η παγκόσμια κυριαρχία των ΜΜΕ, ο υλικός ευδαιμονισμός που αποτυπώνεται στην καθημερινότητα του σύγχρονου ανθρώπου, η ανάγκη ταυτοποίησης των χωρών και υιοθέτησης, ολοένα περισσότερο, κοινά αποδεκτών προτύπων οδηγούν σε μια πρωτοφανή απαξίωση της παράδοσης, της ιδιαιτερότητας ηθών και εθίμων του κάθε λαού.

Ιδιαίτερα οι νέοι αποδεικνύονται θύματα της απομάκρυνσης από τον παραδοσιακό τρόπο ζωής και δείχνουν σημάδια αποστροφής για ήθη, έθιμα, τρόπους συμπεριφοράς και έκφρασης προηγούμενων γενεών.

Αλήθεια, φίλοι και φίλες, αναρωτηθήκατε ποτέ γιατί εμείς αποστρέφουμε το πρόσωπό μας από τα διδάγματα των πατέρων μας;

A. Αιτίες απομάκρυνσης νέων από την παράδοση:

- **Ξενομανία:** υιοθέτηση ξένων προτύπων.
- **ΜΜΕ:**
  - βομβαρδισμός του νέου με ξενικά καταναλωτικά και υλιστικά πρότυπα, διαβρώνοντας τη συνείδησή του και τα αισθητικά του κριτήρια.
  - Προτείνουν κενά και εύπεπτα πρότυπα ψυχαγωγίας ιδιαίτερα εγκλωβίζοντας το νέο σε ηλεκτρονικά παιχνίδια και προωθώντας την καθιστική ζωή και τα τυποποιημένα πάρεργα.

- **Κρίση αξιών από το οικογενειακό περιβάλλον:** απόρριψη των ηθών και εθίμων προκαταβολικά από τους γονείς, οι οποίοι δε μεταγγίζουν πια τον «ορό» της παράδοσης στα παιδιά, με αποτέλεσμα να χάνεται προαιώνια γνώση και εμπειρία.
- **Αστικοποίηση – Μαζοποίηση:** Οι ιλιγγιώδεις ρυθμοί της ζωής στα αστικά κέντρα οδηγούν στην αποξένωση από τη ζωή στην ύπαιθρο, από τα τραγούδια και τους καημούς των προγόνων μας, από τα παραδοσιακά στοιχεία έκφρασης του λαού μας.
- **Η τεχνοκρατική εκπαίδευση,** που αδυνατεί να θέσει στο κέντρο της διδασκαλίας τον άνθρωπο. Έτσι ο νέος αποκόβεται από το παρελθόν, αλλά αδυνατεί να βρει το ρόλο του στο παρόν και στο μέλλον, χάνει την ουσιαστική του ταυτότητα και τη σύνδεσή του με τις ρίζες του.

B. Τρόποι επανασύνδεσης των νέων με την παράδοση:

Αν αναλογιστούμε, φίλες και φίλοι, ότι οι νέοι ουσιαστικά κοινωνικοποιούνται μέσα από την οικογένεια και το σχολείο, κατανοούμε πόσο ζωτικής σημασίας είναι η παρέμβαση των δύο φορέων απέναντι στο θέμα της παράδοσης και πόσο άμεσα και γρήγορα οφείλουν να δρουν ώστε να γαλουχήσουν υγιείς μελλοντικές γενιές.

Η **οικογένεια** οφείλει να διατηρεί τις παραδοσιακές αξίες στους κόλπους της και να μη στερεί τη χαρά από το παιδί αν ανακαλύπτει τα κατορθώματα και τις εποποιίες των προγόνων του.

Εκπαίδευση-σχολείο: έμφαση στην ανθρωπιστική παιδεία, σύνδεση της ιστορίας και των διδαγμάτων της με το παρόν, εκδηλώσεις και χρήση εποπτικών μέσων για την ενδυνάμωση του εθνικού φρονήματος των μαθητών.

MME: Προβολή στοιχείων της παράδοσης μέσω εικαστικών και λαογραφικών εκπομπών, όπου εκλαικευμένα και προσιτά για τους νέους, θα παρουσιάζονται τα στοιχεία πολιτισμού του λαού μας.

Πνευματικοί άνθρωποι:

- Όπως και ο Γ. Σεφέρης στο κείμενο, έτσι κάθε πνευματικός ταγός πρέπει να επισημαίνει τους κινδύνους που ελλοχεύουν ενάντια στην εθνική παράδοση και να καταδεικνύει την ηθικοπλαστική αξία της για τους νέους, γινόμενος ο ίδιος ανανεωτής και τοποτηρητής εθίμων.
- Επιπλέον, η συμβολή της εκκλησίας και των θρησκευτικών ηγετών ήταν πάντα διαχρονική. Σε χαλεπούς καιρούς, η εκκλησία στάθηκε συμπαραστάτης και αρωγός στη διατήρηση της παράδοσης. Ένας λόγος παραπάνω στη σύγχρονη υλιστική εποχή, να εμπνεύσει κάθε νέο με τις διδασχές των προγόνων και να βοηθήσει στη διατήρηση ενός εθνικού φρονήματος βασισμένου στην ταπεινοφροσύνη και στο μέτρο.

Επίλογος: Αγαπητοί συμπολίτες, με διάθεση να μην καταχραστώ περαιτέρω το χρόνο σας, αξίζει να επισημάνω τελικά το εξής: Παρ' όλες τις σειρήνες της παγκοσμιοποίησης, μπορούμε να διατηρήσουμε αλώβητη την πολιτιστική και λαογραφική μας κληρονομιά και να μεταλαμπαδεύσουμε αιώνιες αξίες σε όλους τους νέους ανθρώπους. Η παράδοση δεν αξίζει να διατηρείται στείρα, αλλά να εμπνέει και να φωτίζει τις μελλοντικές γενιές να βρουν λύση για τα αδιέξοδά τους.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.